

УДК 339.732.2(477)

Курач В.П.*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри банківської справи**Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара***Аксьонова Л.О.***кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри банківської справи**Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара*

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ANALYSIS OF INVESTMENT MARKET OF UKRAINE IN THE PRESENT CONTEXT

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано динаміку іноземних інвестицій і визначено основні країни-інвестори. Розглянуто структуру надходжень інвестицій до України та її місце в міжнародних рейтингах. Обґрунтовано важливість залучення прямих іноземних інвестицій у промисловість задля забезпечення конкурентоспроможного розвитку української економіки. Визначено проблеми, які гальмують розвиток інвестиційної діяльності й знижують конкурентоспроможність галузей економіки. Розглянуто основні позитивні кроки національного уряду. Запропоновано систему заходів щодо стимулювання процесу залучення прямих іноземних інвестицій та усунення негативних тенденцій в економіці України.

Ключові слова: прями міжнародні інвестиції, портфельні інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, іноземні фінансові ресурси, іноземні інвестори.

АННОТАЦИЯ

В статье проанализирована динамика иностранных инвестиций и определены основные страны-инвесторы. Рассмотрена структура поступлений инвестиций в Украину и ее место в международных рейтингах. Обоснована важность привлечения прямых иностранных инвестиций в промышленность для обеспечения конкурентоспособного развития украинской экономики. Определены проблемы, которые тормозят развитие инвестиционной деятельности и снижают конкурентоспособность отраслей экономики. Рассмотрены основные позитивные шаги национальной администрации. Предложена система мер по стимулированию процесса привлечения прямых иностранных инвестиций и устранению негативных тенденций в экономике Украины.

Ключевые слова: прямые международные инвестиции, портфельные инвестиции, инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность, иностранные финансовые ресурсы, иностранные инвесторы.

ANNOTATION

In the article the dynamics of the foreign investments were analyzed and the main investor countries were defined. The structure of the investments inflows in Ukraine was considered and the place in the international rankings. It justifies importance of attraction of direct foreign investments into industry for ensuring competitive development of the Ukrainian economy. Identified problems that slow down the development of the investment activity and reduce the competitiveness. Considers main positive steps of the national government. Offers a system of measures for stimulation of the process of attraction of direct foreign investments and elimination of negative tendencies in the Ukrainian economy.

Keywords: direct international investments, portfolio investments, investment climate, investment attractiveness, foreign financial resources, foreign investors.

Постановка проблеми. За останній рік економіка нашої держави зазнала глибоких структурних деформацій і на сьогодні значно відстає від розвинених країн світу за сукупною продуктивністю факторів виробництва й рівнем добробуту населення.

Незважаючи на суттєві заходи Уряду щодо стабілізації курсу національної валюти, зниження банківських ставок, наповнення золотовалютних резервів і покращення платіжного балансу країни, поки що не вдається повною мірою використати її експортний потенціал і підвищити міжнародну конкурентоспроможність.

Економіка України вкрай потребує припливу інвестиційних ресурсів, які є запорукою системного розвитку матеріально-технічної бази, стимулювання конкуренції на ринку, підвищення рівня зайнятості, розбудови соціальної інфраструктури.

Залучення іноземних інвестицій, крім того, призводить до структурних зрушень і ремісії національної економіки, упровадження новітніх технологій та стандартів, зарубіжного організаційного й управлінського досвіду, поліпшення платіжного балансу, комплексного використання ресурсів, зниження рівня залежності від імпорту.

Тому аналіз сучасних тенденцій руху прямих іноземних інвестицій в економіку нашої країни, визначення чинників і закономірностей їх впливу на рівень інвестиційного клімату та перспектив активізації інвестиційного процесу в державі зумовлюють актуальність проведених досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам залучення іноземних інвестицій, дослідження інвестиційної привабливості економіки України й підвищення її конкурентоспроможності присвячено чимало праць вітчизняних та іноземних учених-економістів, серед яких можна виділити Я.М. Бондаренка, А.П. Гайдучького, Ю.В. Герасименка, А.І. Сухорукова, С.В. Козловського, Т.В. Майорову,

А.С. Музиченка, А.А. Пересаду, С.О. Шосталь, М. Дулі, Дж. Харда й інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте деякі практичні питання активізації інвестиційного процесу в нашій країні потребують подальшого дослідження.

Мета статті. Метою статті є оцінювання сучасного стану надходження й розподілу інвестицій, аналіз динаміки залучення іноземного капіталу у вітчизняну економіку та дослідження проблеми підвищення її інвестиційної привабливості.

Завданням дослідження є розробка заходів і пропозицій щодо стимулювання інвестиційної діяльності та створення умов для подальшого збільшення обсягів залучення іноземних інвестицій.

Теоретичну й методологічну основу дослідження становлять прикладні праці вітчизняних і зарубіжних спеціалістів у галузі інвестування, а також статистичні та аналітичні дані.

Виклад основного матеріалу. За даними Конференції ООН із торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), прямі іноземні інвестиції у світі у 2013 році, порівняно із 2012 роком, зросли на 9% (до 1450 млрд дол. США) і за прогнозами зростатимуть надалі в наступні три роки [1, с. 2].

До перехідних економік (держав колишнього СРСР і колишніх соціалістичних країн Європи) приплив прямих іноземних інвестицій за 2013 рік зріс на 28% (до 108 млрд дол. США).

Натомість в Україні політична й економічна нестабільність 2013 року призвели до скорочення іноземних інвестицій [1, с. 3].

Прямі іноземні інвестиції на душу населення в Україні, починаючи з 1991 року, становили 1,388 дол. США, тоді як у Польщі – 6,472 дол. США, а в Чехії – 13,569 дол. США [2].

Акціонерний капітал нерезидентів в Україні на 1 липня 2014 року становив 50,0 млрд дол. США, що на 11,92% нижче за значення показника на початок року.

Частково зниження обсягу інвестицій зумовлене курсовою різницею, за рахунок чого акціонерний капітал зменшився на 7,3 млрд дол. США

В українську промисловість було спрямовано 16,1 млрд дол. США, або 32,1% прямих інвестицій, установи фінансової та страхової діяльності – 12,7 млрд дол. США, або 25,3%, на підприємства оптової та роздрібної торгівлі й ремонту автотранспорту – 6,4 млрд дол. США, або 12,8%, в організації із роботи з нерухомістю – 4,0 млрд дол. США, або 8,1%, наукові й технічні організації – 3,3 млрд дол. США, або 6,6% [3].

Заборгованість українських підприємств перед прямими іноземними інвесторами на 1 липня 2014 року становила 9,8 млрд дол. США, загальний обсяг прямих інвестицій, включаючи акціонерний капітал і боргові інструменти, – 59,8 млрд дол. США [3].

На кінець 2014 року в Україні спостерігалися найгірші серед держав Центральної та Східної Європи показники індексу ділового клімату: показник кон'юнктури знизився на 44 відсоткові пункти (до мінус 52); показник ділових прогнозів інвесторів погіршився на 37 пунктів, показник інвестицій – на 13 пунктів. Враховуючи, що шкала індексу сягає значень від +100 до -100, усі показники перебувають у її негативній частині, указуючи на песимізм інвесторів [4].

На сьогодні світовий ринок прямих інвестицій є вкрай монополізованим – лише 20 країн світу отримують близько 80% усіх інвестицій. Із 1,4 трлн дол. США інвестицій у 2013 році

Таблиця 1

Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в Україну, млн дол. США

Країни	Роки							
	2011		2012		2013		на 01.10.2014	
	млн дол. США	%	млн дол. США	%	млн дол. США	%	млн дол. США	%
Усього	49362,3	100,0	54462,4	100,0	58156,9	100,0	48522,6	100,0
У тому числі:								
Кіпр	12645,5	25,6	17275,1	31,7	19035,9	32,7	15119,6	31,2
Німеччина	7386,4	15,0	6317,0	11,6	6291,8	10,8	5769,6	11,9
Нідерланди	4822,8	9,8	5168,6	9,5	5561,5	9,6	5209,2	10,7
Російська Федерація	3594,5	7,3	3785,8	7,0	4287,4	7,4	2957,2	6,1
Австрія	3423,1	6,9	3401,4	6,2	3257,5	5,6	2676,0	5,5
Велика Британія	2508,2	5,1	2556,5	4,7	2714,1	4,7	2326,4	4,8
Франція	2230,7	4,5	1884,9	3,5	1825,8	3,1	1648,2	3,4
Швеція	1744,0	3,5	1600,1	2,9	-	-	-	-
Віргінські Острови (Британія)	1607,0	3,3	1884,9	3,5	2493,5	4,3	2005,3	4,1
США	1043,1	2,1	936,7	1,7	991,1	1,7	886,6	1,8
Італія	965,9	2,0	1015,9	1,9	1267,8	2,2	1047,0	2,2
Швейцарія	960,3	1,9	1106,2	2,0	1325,4	2,3	1393,9	2,9
Польща	875,5	1,8	916,4	1,7	845,4	1,5	821,9	1,7
Інші країни	5555,3	11,2	6732,5	12,0	8259,7	14,1	6661,7	13,7

1,1 трлн дол. США надійшли у 20 країн, а лише 0,3 трлн дол. США у 183 країни.

З цієї суми інвестицій 33 країни отримали 150 млрд дол. США, ще 73 країни – близько 100 млрд дол. США, решта 77 країн конкурують за останні 50 млрд дол. США. Частка України у світових обсягах інвестицій постійно скорочується й у 2013 році становила вже менш ніж 0,2% [5].

За результатами 2014 року до десятки основних країн-інвесторів входять Кіпр – 15,12 млрд дол. США, Німеччина – 5,77 млрд дол. США, Нідерланди – 5,21 млрд дол. США, РФ – 2,96 млрд дол. США, Австрія – 2,68 млрд дол. США, Велика Британія – 2,33 млрд дол. США, Віргінські Острови – 2,01 млрд дол. США, Франція – 1,65 млрд дол. США, Швейцарія – 1,39 млрд дол. США й Італія – 1,05 млрд дол. США (таблиця 1) [6].

Щороку помітно зростає частка інвестицій із Кіпру та Британських (Віргінських) Островів. Але їх не можна назвати в прямому сенсі іноземними, оскільки це, за невеликим винятком, кошти вітчизняних бізнесменів.

Частка решти країн суттєво скоротилася. Так, Росія за 20 останніх років вклала в Україну менш ніж 1% своїх інвестицій, Польща – менш ніж 1,5% [5].

За прогнозами фінансових аналітиків, у період 2015–2025 років Україна може розраховувати лише на мінімальні обсяги іноземних інвестицій.

Така ситуація пояснюється таким:

– по-перше, у США, завдяки відкриттю покладів дешевого сланцевого газу, знову стає вигідно відкривати виробництва і складальні цехи, що сприятиме зростанню прямих інвестицій у країну до 300–400 млрд дол. США на рік;

– по-друге, у Китаї влада планує перейти від кількісного зростання економіки до якісного, що призведе до щорічного припливу інвестицій в обсязі 200–250 млрд дол. США;

– по-третє, у ЄС, завдячуючи створенню Фонду стратегічних інвестицій, планується залучити майже 400 млрд дол. США прямих інвестицій [5].

Відповідно до даних платіжного балансу, за січень–серпень 2014 року обсяг прямих інвестицій з України перевищив обсяг укладених в Україну коштів, і дефіцит прямих іноземних інвестицій становив 594 млн дол. США. За аналогічний період 2013 року профіцит іноземних інвестицій перевищив 3 млрд дол. США. Аналогічна динаміка складається й на ринку портфельних інвестицій (профіцит 2013 року – 1,9 млрд дол. США та дефіцит 2014 року – 365 млн дол. США) [7].

Ринок злиття й поглинання в Україні у 2014 році засвідчив найгірші результати за всі часи незалежності: за три квартали – 895 млн дол. США. Світовий ринок за цей час сягнув 3 трлн дол. США, що стало найкращим показником за останні шість років [8].

Непростим минулий рік став і для українських венчурних інвестицій: до політичної кризи додалися воєнні дії на сході України й економічна криза. У результаті обсяг інвестицій у вітчизняні «стартапи» скоротився вдвічі (до 80 млн дол. США).

В українські проекти вкладали кошти міжнародні компанії і фонди: Runa Capital, Almaz Capital, ABRT, Inventure Partners, Intel Capital, FinSight Venture, Clickk, Plug Play. Але за останній рік багато з них змінили свою стратегію з українського ринку на європейський. Частка «стартапів», орієнтованих на бізнес-клієнтів, зросла.

У 2013 році найбільші інвестиції отримали проекти, пов'язані з електронною комерцією, а в 2014 році – продуктові ІТ-компанії. В минулому році з'явилися такі українські розробки, як La Metric, Klatz, Petcube.

Вітчизняний ринок намагається відповідати світовим тенденціям: найбільші інвестиції спрямовуються у сферу Consumer Web (продаж товарів і послуг через Інтернет), новим трендом стає privacy – безпека інформації. Найкращі перспективи мають глобально орієнтовані «стартапи», тому що вони менше пов'язані з економічною кризою в Україні [9].

Ринок фінансових інвестицій в Україні в 2014 році справдив надії інвесторів: уперше, починаючи з 2012 року, індекс Української біржі виявив динаміку. Якщо в січні його значення становило 900 пунктів, то в липні – 1200 пунктів, а в грудні – 1000 пунктів.

У випадку стабілізації політичної та економічної ситуації індекс може повернутися до своїх найвищих значень, а якщо становище в країні загостриться, можливий обвал до 20–30% від теперішнього значення показника.

І на сьогодні в Україні є привабливі для інвестування фінансові інструменти.

Наприклад, акції «Укрнафти» з початку 2014 року зросли в ціні на 103%, «Мотор Січ» – на 20%, «Центренерго» – на 60%, «Донбасенерго» – на 13%.

На 2015 рік цінні папери цих компаній мають теж суттєвий запас зростання.

Фондовий ринок поступово очищується, крім того, з'являється все більше можливостей, яких не було раніше. Так, акції українських компаній, що вийшли на зарубіжні ІРО, повертаючись у країну, повинні ввійти в лістинг однієї з бірж. Мають з'явитися інструменти, що копіюють динаміку золота, а також деривативи на валютну пару гривня/долар.

Вітчизняні інститути спільного інвестування, що сформували портфелі з активів зі стабільним доходом, за результатами 2014 року отримали прибуток: «Тарас Шевченко: Ощадний Фонд» – 60%, «Михайло Грушевський: Фонд Державних паперів» – 38%, «Кінто-Казначейський» – 28%, «Альтус-Депозит» – 18%. В аутсайдерах залишилися фонди нерухомості й галузеві фонди.

Окремим аспектом інвестиційної діяльності, притаманним саме нашій країні, є значний міграційний капітал, який становлять фінансові накопичення мігрантів, їхні матеріальні й інтелектуальні активи, а також грошові перекази, що інвестуються в розвиток домогосподарств, місцевих територій і України загалом.

За даними Світового банку, українські мігранти у 2012 році заробили за кордоном 58 млрд дол. США, з яких 12 млрд дол. США накопичили в активах на території інших країн. У 2013 році Україна ввійшла до Топ-10 країн світу за обсягами грошових переказів (8,5 млрд дол. США через фінансово-банківську систему та 17 млрд дол. США через незареєстровані канали) (таблиця 2) [5].

Отже, інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим, активність суб'єктів інвестиційної діяльності – низькою, а приплив іноземного капіталу в економіку – украй обмеженим, що, на думку підприємців та інвесторів, зумовлено таким:

- політичною нестабільністю;
- обтяжливою митною й фіскальною державною політикою;
- недосконалістю системи захисту прав власності, насамперед іноземних інвесторів;
- бюрократизацією та корумпованістю правового й регуляторного середовища;
- недостатнім рівнем економічного й соціального ефекту від капіталовкладень для економіки країни;
- нерозвиненістю вітчизняного фондового ринку;
- неефективністю та непрозорістю діяльності кредитних установ;
- обмеженими можливостями іпотечного кредитування;
- невідповідністю структури підготовки кадрів реальним потребам економіки окремих регіонів;
- застарілістю й формальністю програм залучення інвестицій на місцях;
- нерозвиненістю інвестиційної та логістичної інфраструктур;
- неефективною реалізацією цільових програм, диспропорційністю розподілу інвестиційних ресурсів;
- високим рівнем безробіття, низьким рівнем доходів і недостатністю заощаджень населення;
- нерозвиненістю культури охорони довкілля [10; 11, с. 200–206].

Останніми роками в правовому полі України відбулися суттєві зміни, що сприяють активізації інвестиційної діяльності.

Прийняття таких законодавчих актів, як Закон України (далі – ЗУ) «Про індустриальні парки» від 21.06.2012 року № 5018-VI; ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної реєстрації іноземних інвестицій» від 24.05.2012 року № 4835-VI; Постанова Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) «Про затвердження Порядку та критеріїв оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів» від 18.07.2012 року № 684; Постанова КМУ «Про затвердження Порядку відбору, схвалення і реєстрації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки та вимог до таких проектів» від 14.08.2013 року № 715; Постанова КМУ «Про затвердження Порядку відбору проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів, для розроблення або реалізації яких надається державна підтримка» від 13.11.2013 року № 835; ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення оподаткування інвестиційної діяльності» від 07.10.2014 року № 1690-VII, має забезпечити проведення ефективної державної політики у сфері сприяння вітчизняному й іноземному інвестуванню національної економіки.

На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто їм надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації, а у випадку припинення інвестиційної діяльності інвестору гарантується повернення його інвестиції в натуральній формі або у валюті інвестування. Крім того, держава гарантує безперешкодний переказ за кордон прибутків та інших коштів в іноземній валюті, одержаних на законних підставах унаслідок здійснення іноземних інвестицій [12].

Ще у 2010 році були визначені національні проекти відповідно до пріоритетних напрямів соціально-економічного й культурного розвитку.

До їх складу увійшли такі:

- проект «Нова енергія»: передбачає використання альтернативних джерел енергії та диверсифікацію постачання енергоносіїв в Україну;
- проект «Нова якість життя»: спрямований на розв'язання проблеми забезпечення громадян доступним житлом, здобуття якісної освіти, поліпшення медичного обслуговування;

Таблиця 2

Ключові країни-донори іноземного капіталу в Україну, сумарно у 2008–2013 роках, млрд дол. США

Вид інвестицій	Росія	Польща	Греція	Німеччина	Іспанія	Португалія
Прямі іноземні інвестиції	2,8	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Перекази через фінансово-банківську систему	11,8	1,2	1,8	2,3	0,9	1,2
Перекази неофіційними каналами	14,9	20,2	6,9	4,2	4,6	6,1

– проект «Нова інфраструктура»: має на меті підвищення ефективності використання транзитного потенціалу України;

– проект «Олімпійська надія – 2022»: передбачає розвиток спорту вищих досягнень.

З метою прискорення інтеграції економіки України в європейську та світову економічні системи, забезпечення права приватної власності й права на підприємницьку діяльність утворено Раду вітчизняних та іноземних інвесторів при Президентові України.

У межах сучасної стратегії реформ («Стратегія-2020») відображено й питання сприяння інвестиціям, а саме: дерегуляція та розвиток підприємництва; програма залучення інвестицій; програма розвитку малого й середнього бізнесу; реформа захисту конкуренції та антимонопольного законодавства; реформа ринку капіталу; реформа митної служби й інтеграція в митну спільноту ЄС; реформа економічної та монетарної політики; програма розвитку українського експорту, що мають забезпечити надходження прямих іноземних інвестицій в Україну в обсязі 40 млрд дол. США (8 млрд дол./рік) у 2015–2020 роках [7].

«Стратегія-2020» передбачає 60 реформ і спеціальних програм. Її пріоритетними сферами є антикорупційна й судова реформи, реформа правоохоронних органів, децентралізація та реформа державного управління, податкова реформа, реформа системи безпеки й оборони, реформа охорони здоров'я.

Україна, безумовно, володіє потужним економічним потенціалом, але для стимулювання інвестиційної діяльності та подальшого збільшення обсягів залучення інвестицій, створення сприятливого інвестиційного клімату в країні, необхідно таке:

– застосувати невідкладні й дієві заходи щодо подолання політичної та економічної кризи, хабарництва й корупції;

– надалі вдосконалювати правове законодавство у сфері як вітчизняного, так і іноземного інвестування;

– покращувати якість системи державного регулювання, лояльного до інвесторів усіх форм власності, на законодавчому рівні спрощувати регуляторні процедури ведення бізнесу;

– удосконалювати механізми державно-приватного партнерства, спрямовані на впровадження програм спільного фінансування проектів, які найбільш позитивно впливають на соціально-економічний розвиток країни;

– здійснювати аналітичне забезпечення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності й інформаційне супроводження інвестиційних проектів;

– підтримувати регіональну інноваційно-інвестиційну інфраструктуру (фінансово-кредитні та консалтингові установи, індустріальні парки, кластери, технологічні платформи, програми інноваційних «стартапів»);

– здійснювати раціональний галузевий розподіл іноземних інвестицій;

– стимулювати розвиток малого й середнього бізнесу шляхом залучення його за сприяння з боку органів виконавчої влади до найбільш привабливих і перспективних бізнес-пропозицій; налагодити практику інформування та навчання з питань охорони інтелектуальної власності, комерціалізації наукових ідей і пошуку інвесторів для їх подальшого впровадження у промисловість регіону;

– здійснювати підтримку інноваційного підприємництва та створення бізнес-інкубаторів для навчання молодих підприємців сучасних методів ведення бізнесу й взаємодії з потенційними інвесторами, відбору програм і пошуку інвесторів;

– долучати до розробки інвестиційних пропозицій науково-дослідні установи та підприємства;

– проводити скоординовану маркетингову політику інвестиційних пропозицій;

– розробити стратегію залучення заощаджень мігрантів і національної діаспори як інвестиційних ресурсів шляхом стимулювання офіційних грошових переказів в Україну та надання для цього відповідних фінансово-банківських інструментів;

– запровадити практику проведення конкурсів, які враховували б як економічну, так і соціальну й екологічну ефективність інвестиційних проектів для конкретного регіону;

– підтримувати необхідний рівень соціального забезпечення, державної допомоги та зайнятості населення як чинників, що сприяють покращенню бізнес-клімату в країні.

Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості вітчизняної економіки на міжнародному ринку капіталу й прискорить процес відтворення її потенціалу.

Висновки. Незважаючи на суттєві заходи Уряду, інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим, а активність суб'єктів інвестиційної діяльності – низькою. Для ремісії економіки, покращення платіжного балансу, зменшення рівня залежності від імпорту, упровадження нових технологій Україна вкрай потребує припливу інвестиційних ресурсів.

Натомість політична й економічна нестабільність, недосконалість митної, фіскальної політики та системи захисту прав власності, нерозвиненість вітчизняного фондового ринку, інвестиційної й логістичної інфраструктур призвели до скорочення іноземних інвестицій. За минулий рік в Україні спостерігалися найгірші серед держав Центральної та Східної Європи показники індексу ділового клімату.

З огляду на це, на нашу думку, для стимулювання інвестиційної діяльності й створення умов для подальшого збільшення обсягів залучення інвестицій необхідно здійснити низку заходів: вжити дієві заходи щодо подолання політичної та економічної кризи, хабарництва

й корупції; удосконалювати механізми державно-приватного партнерства, підтримувати регіональну інноваційно-інвестиційну інфраструктуру.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Драчук С. Іноземні інвестиції у світі ростуть, а в Україні падають / С. Драчук // Україна: Ефективна економіка. – 2014. – С. 1–3.
2. Харламов П. Что будет с украинским фондовым рынком в 2015 году / П. Харламов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dengi.ua/clauses/132147_Chto_budet_s_ukrainskim_fondovym_rynkom_v_2015_godu.html.
3. В Україні через девальвацію гривні знизився обсяг прямих іноземних інвестицій. Інформаційне агентство УНІАН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economics.unian.ua/finance/951395-v-ukrajini-cherez-devalvatsiyu-grivni-znizivsya-obsyag-pryamih-inozemnih-investitsiy.html>.
4. Сыч В. 10 шагов, которые правительство Яценюка должно сделать прямо сейчас / В. Сыч [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://nvua.net/opinion/sych/10-shagov-kotorye-novoe-pravitelstvo-yacenyuka-dolzno-sdelat-priamo-seychas-23605.html>.
5. Гайдуцький А. Не за крихти. Україні потрібна якісна нова стратегія залучення іноземного капіталу / А. Гайдуцький [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.dt.ua/finances/ne-za-krihti-ukrayini-potribna-yakisnova-strategiya-zaluchennya-inozemnogo-kapitalu_.html.
6. Офіційний сайт Державної Служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/zd/ivuv/ivuv_u/ivuv0114.html.
7. В Україні фіксується подальший відплив іноземних інвестицій // Щотижневий аналітичний вісник Міжнародного центру перспективних досліджень (МЦПД) «Inside Ukraine» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://icps.com.ua/publications/periodic/inside_ukraine/11824.html.
8. Табахарнюк М. Як подружитися з іноземним інвестором / М. Табахарнюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/columns/2014/12/23/517649/>.
9. Юрасов С. В этом году инвесторы вдвое уменьшили вложения в украинские стартапы / С. Юрасов, И. Филипповский, В. Власенко // Капитал. – 2014. – № 175. – [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://www.capital.ua/ru/publication/33217-v-etom-godu-investory-vdvoe-umenshilivlozheniya-v-ukrainskie-startapy>.
10. Корнієнко А.А. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій до України в умовах формування глобального економічного простору / А.А. Корнієнко, О.І. Малик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2043>.
11. Прокопчук О.А. Іноземні інвестиції в економіку України: тенденції та перспективи / О.А. Прокопчук // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Серія «Економічні науки». – 2013. – № 1 (3). – С. 200–206. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znptdau_2013_1_3_29.pdf4.
12. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/about-ukraine/economic-cooperation/invest-climat>.